

Overlæge om aktiv dødshjælp:

»Nu har du slået Far ihjel«. Det blev sagt uden mildhed i stemmen. Som en anklage af et barn, der var ved at miste sin far

Politiken Debat 4. jul. 2017

Erik Boisen, speciallæge i neurologi, overlæge emeritus

En patient bad mig om at hjælpe i slutfasen af livet. Det lovede jeg ham. Og jeg gjorde det.

Som aftalt med faderen, som jeg havde haft som patient et par år, havde jeg via en venflon i venstre arm indgivet noget medicin, der fjernede hans angst og lufthunger.

Vi havde aftalt det flere gange. At han kunne komme ind på afdelingen, når han ikke længere kunne udholde angst og luftmangel, der var blevet stadig værre de seneste måneder.

Han havde en sygdom, der angreb nervebanerne, så han ikke længere kunne trække vejret. Han ville under ingen omstændigheder have hjælp til at trække vejret. Det måtte jeg love ham. Hustruen og deres to sønner var med ved flere samtaler, hvor jeg tilbød respiratorbehandling.

Da jeg så ham første gang, kom han gående til ambulatoriet lige fra sit arbejde i en forretning. Min undersøgelse viste, at han havde en uheldelig nerverelammelsessygdom, der til sidst ville kvæle ham og berøve ham talens brug.

I de følgende måneder forstod han og hans hustru, at tiden var knap. Han lod sig ikke overtale til respiratorbehandling, og i det valg blev han støttet af hustruen og til sidst også af de to drenge.

Vi talte meget om, hvor forpint han ville blive af lufthunger. Men intet hjalp. Han ønskede at leve som et helt menneske så længe som muligt.

Han bad om, at jeg aldrig ville svigte ham og ikke give livsforlængende behandling. Det løfte gav jeg.

De boede i et dejligt hus, som han efter hver kontrol vendte tilbage til. Efterhånden kom han i kørestol og til sidst på leje. Der blev sikret hjælpemidler til kommunikation og pleje, efterhånden som lammelserne bredte sig.

Han havde en teknisk uddannelse og forstod, hvad der var galt med vejrtrækningen og de andre funktioner, da musklerne blev svagere på grund af nerverlammelsen. Han var i hele forløbet mentalt rask, men naturligvis græd han, da han mærkede, at kræfterne svandt. Til sidst svandt også talens brug.

Jeg hjalp ham med medicin mod angst, mod uro i musklerne og de tiltagende problemer med spyt og at synke. Men angsten blev værre i takt med besvær med vejrtrækningen. Respiratorbehandling ville han igen ikke acceptere og bad om, at jeg ikke tilbød ham det mere. Jeg lagde ikke pres på ham, og familien støttede ham i valget.

Flere gange kom han ind på afdelingen med akut forværring og blev så rensat op i luftvejene, så han kunne vende hjem til sit hus.

Da han kom sidste gang, sort om læberne og uden talens brug, men vågen og meget angst, fortalte hustruen og sønnerne, at de aftenen i forvejen havde holdt afskedsmiddag sammen med deres bedste venner. Nu kom de, fordi jeg havde lovet aldrig at svigte ham og lovet at hjælpe ham til at dø.

Jeg spurgte ham, om han var kommet, fordi jeg havde lovet ham, at han aldrig skulle være uden hjælp. Han bevægede øjnene og læberne som svar.

»Nu må du ikke svigte«, sagde de, da de kunne mærke, hvad jeg havde mest lyst til. Jeg måtte også tænke på min egen fremtid.

Jeg valgte at holde mit løfte.

Så anlagde jeg en adgang til blodbanen i venstre arm og forklarede ham, konen og børnene, at medicinen ville få faderen til at falde i søvn og dermed fjerne angsten og lufthungeren. Derved ville vejrtrækningen blive lidt ringere, men medicinen ville ikke medføre døden, men afkorte den tid, der ville gå, indtil vejrtrækningen blev så dårlig, at hjertet ikke fik ilt nok. Så ville døden udfri deres far af den tilstand, som vi alle kunne se var forfærdelig, uudholdelig. Deres besked var:

»Du må ikke svigte Far«.

Så indgav jeg den angstdæmpende medicin i den venflon, som var anlagt en halv times tid tidligere.

Ganske langsomt lukkede han øjnene, mens hustruen holdt ham i hånden. Vejrtrækningen blev lidt langsommere, men ikke meget. Angstpræget forsvandt.

Så var det, at den yngste søn sagde:

»Nu har du slået Far ihjel«.

Det blev sagt uden mildhed i stemmen og klart som en anklage af et barn, der var ved at miste sin far. Hustruen og den ældre bror sagde ikke noget, der kunne tage brodden af udsagnet.

Så forklarede jeg, at den dosis, jeg havde givet, ville være opbrugt om en halv times tid. Så ville faderen vågne til den tilstand, som han var i, da de var kommet med ham – og så ville jeg have forladt hospitalet, uden at de havde mulighed for, at de kunne tilkalde mig.

»Det gør du ikke«, sagde sønnen. »Du kan ikke svigte Far. Du har jo lovet ham at hjælpe ham«.

Der fulgte en tavshed så dyb som graven. Efter en betænkningstund lovede jeg at holde mit løfte.

I de følgende par timer holdt jeg søvnen ved lige med samme dosis medicin, som jeg havde brugt til at fjerne angst og uro første gang. Efter et par timer satte hjertet langsomt ud. Så tændte vi et stearinlys. Gav hinanden et knus. Jeg blev der, mens faderen blev gjort i stand.

Næste dag blev jeg kaldt ind til den administrerende overlæge, der blot sagde:

»Det gør du ikke igen«.

Jeg sagde, at jeg havde handlet som læge, der havde lovet ikke at svigte.

Hvor svært kan det være?

Hvor svært skal det være?